सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ५ र सूचनाको हकसम्बन्धी नियमावली, २०६५ को नियम ३ बमोजिम सार्वजनिक गरिएको विवरण

स्वतःप्रकाशन (Proactive Disclosure)

२०८१ बैशाख–असार मसान्त सम्म सम्पादित प्रमुख क्रियाकलापहरूको विवरण

नेपाल सरकार
कृषि तथा पशुपंक्षि विकास मन्त्रालय
प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकिकरण परियोजना
परियोजना कार्यान्वयन एकाइ, ओखलढुङ्गा

स्वत प्रकाशन

(Proactive Disclours)

नेपालको संविधानको धारा २७ मा रहेको नागरिकको सूचनाको हकको व्यवस्था बमोजिम सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ५ र सूचनाको हक सम्बन्धी नियमावली, २०६४ मा प्रत्येक सार्वजनिक निकायले आफ्ना गतिविधिहरूको विवरण ३/३ महिनामा प्रकाशित गर्नु पर्ने कानुनी व्यवस्था छ । यसका लागि ऐन र नियमावलीमा गरी २० वटा शीर्षकहरू उल्लेख गरिएका छन् ।यस प्रकाशनमा यस परियोजना कार्यान्वयन एकाइ ओखलढुङ्गाको आ.व. २०८०।८१ को वैशाख देखि असार सम्मको अवधिमा सम्पादित प्रमुख कार्यहरू समावेश गरिएको छ ।

प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना
परियोजना कार्यान्वयन एकाइ,ओखलढुङ्गा ।

मिती: २०८१।०४।१४

बिषय सूची

१. प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना 3

१.१ परिचय 3

१.२ परियोजनाको सोच, लक्ष्य, उद्देश्य 3

१.३ परियोजना सन्चालनको अवधारणा: 4

१.४ परियोजनाको रणनीति 4

१.५ परियोजनाका सम्भागहरु: 4

१.६. परियोजना सम्भागहरुबिच अन्तरसम्बन्ध 4

१.७ परियोजना दस्तावेजमा व्यवसायिक कृषि उत्पादन तथा प्रशोधन केन्द्र (जोन) विकास कार्यक्रम 6

१.८ जोन सम्भागको मुख्य विशेषताहरु 7

१.९ कृषि विकास रणनीति र प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना बिच अन्तरसम्बन्ध 7

१.१० पन्ध्रौं योजना र परियोजना 8

२. परियोजना कार्यान्वयन एकाइ ओखलढुंङ्गा 9

२.१ परिचय 9

२.२ कृषकहरुको आयस्तर अभिबृद्धि गर्न जोन कार्यक्रमकाका उद्देश्यहरु 9

२.३. जोन कार्यालयबाट पाइने सेवा सुविधाहरुको विवरण 9

२.४ जोनहरुको संक्षिप्त परिचय 10

२.५ परियोजना कार्यान्वयन इकाइको दरबन्दि विवरण 12

२.६. हाल कार्यरत कर्मचारीहरुको विवरण 12

३.१ आ.व. २०८०/८१ को चौथो त्रैमासिक/बार्षिक प्रगति विवरण 13

३.२ आ.व. २०८०।८१ को बैशाख देखि असार महिना सम्म सम्पन्न भएको मुख्य मुख्य कार्यक्रमहरू 14

४. सूचना अधिकारी र प्रमुखको नाम र पद 17

५. कार्यालय सम्बन्धी सुचना सम्प्रेशण 17

६. सेवा प्रदान गर्ने निकायको शाखा र जिम्मेवार अधिकारी सम्बन्धित शाखा 17

७. सेवा प्राप्त गर्न लाग्ने दस्तुर र अवधि 18

८. निवेदन, उजुरी उपर निर्णय गर्ने प्रक्रिया र अधिकारी 18

९. सार्वजनिक निकायको वेवसाइट: 18

१. प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना

१.१ परिचय

करिब ६५ प्रतिशत जनशक्ति क्रियाशिल रहेको तथा राष्ट्रको अर्थतन्त्रको मेरुदण्ड रहेको नेपालको कृषि क्षेत्रमा सिमान्तकृत कृषक तथा निर्वाहमुखि कृषि प्रणालिको बाहुल्यता, तीव्र गतिमा बढेको अव्यवस्थित सहरीहरणबाट कृषि योग्य उर्वर भूमिको भौतिक संरचनामा रुपान्तरण तथा जमिनको बढ्दो खण्डिकरण, सकृय जनशक्तिको पलायन, कृषि क्षेत्रमा बढ्दो उत्पादन लागत, बाली विवधिकरण, प्रतिस्पर्धी क्षमता तथा कृषि उपजको बजारीकरण तथा बजारमुखि उत्पादन आदि नेपालको कृषि क्षेत्रका मुख्य चुनौतीहरु रहेको अवस्थामा नेपालले अन्तराष्ट्रिय समुदायमा गरेका सन्धी सम्झौता दीगो विकास लक्ष्य २०३० तथा राष्ट्रिय नीतिहरुलाई समेतलाई मध्य नजर गर्दै कृषि उत्पादनलाई प्रतिस्पर्धात्मक, व्यवसायीकरण गर्दै औद्योगिकरणको जग बसाल्न तथा रोजगारीको सृजना, खाद्य तथा पोषण सुरक्षामा टेवा पुर्याउन कृषि पेशामा युवा आकर्षण बढाइ सम्मानित पेशा बनाइ कृषि क्षेत्रको आधुनीकिकरण मार्फत राष्ट्रिय अर्थतन्त्रलाई मजबुत वनाउन अपरिहार्य छ ।यीनै आवश्यकतालाई मुर्त रुप दिन कृषि उत्पादनका आवश्यक प्रविधि तथा सामाग्रीको व्यवस्था, कृषि उत्पादनमा यान्त्रीकरण तथा प्रशोधन, बजरीकरणमा पूर्वाधारको व्यवस्था जस्ता कृषि क्षेत्रको आधुनिकीकरण मार्फत कृषि क्षेत्रको उत्पादन तथा उत्पादकत्व बृद्धि गराउने मार्गचित्रप्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण आयोजनाले देखेको छ ।

स्वदेशीसोच, स्वदेशी लगानी र आन्तरिक संस्थागत जनशक्तिबाट तयार भएको एवं दीगोआत्मिनभर्रएवंव्यावसायिककृषिक्षेत्रकोपरिकल्पना सहित कृषिविकासको२०वर्षे रणनीती(ADS) (२०१५-२०३५) कार्यान्वयनको सहयोगी परियोजनाको रुपमा नेपाल सरकारले २०७३ श्रावण–२०८२ असार(१० बर्ष) को लागि "प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना" को शुरुवात गरेको हो ।

१.२ परियोजनाको सोच, लक्ष्य, उद्देश्य

सोच

- कृषिमा आधारित अर्थतन्त्रबाट कृषिजन्य उद्योगमा रुपान्तरित आधुनिक, व्यवसायिक, दिगो एवं आत्मनिर्भर कृषि क्षेत्रको विकास गर्ने।

लक्ष्य

- समग्र कृषि मूल्य श्रृंखलाका अवयवहरुको एकीकृत संयोजन र परिचालन मार्फत खाद्य पोषण सुरक्षा सुनिश्चित गर्दै कृषि औद्योगिकरण उन्मुख दिगो आर्थिक अवसरहरु सृजना गरि राष्ट्रको समग्र विकासमा टेवा पुर्याउने ।

उद्देश्य

- प्रमुख कृषि उपजहरुको विशिष्टकृत क्षेत्रहरु निर्माण गर्ने
- निर्यात योग्य कृषि वस्तुहरुको मूल्य अभिवृद्धि गर्दै प्रतिस्पर्धात्मक क्षमता अभिवृद्धि गर्ने,
- कृषि लाई सम्मानजनक नाफामुखी व्यवसायका रुपमा विकास गर्दै रोजगारीका अवसरहरु सृजना गर्ने, र
- बहुसरोकारवाला निकायहरु बिचको कार्यमूलक समन्वय मार्फत प्रभावकारी सेवा प्रवाहको सुनिश्चितता गर्ने ।

१.३ परियोजना सन्चालनको अवधारणाः

- कृषियोग्य जमिनको चकलाबन्दी
- बिशिष्टिकृत व्यावसायीकरण
- उन्नत प्रबिधि र गुणस्तरिय पुर्वाधार विकास
- अन्तराष्ट्रियरुपमावजारमा प्रतिस्पर्धिकृषि र औद्योगीकरण
- उपलब्धीमा आधारित सहजिकरण (Smart Output based Facilitation)

१.४ परियोजनाको रणनीति

१. भूमिको बैज्ञानिक उपयोग
२. आधुनिक कृषि प्रविधिहरुको अवलम्बन
३. कृषिमा यान्त्रीकरण
४. कृषि उपजहरुको प्रशोधनतथा बजारीकरण पूर्वाधारहरुको विकास
५. कृषि अनुसन्धान-शिक्षा-प्रसार प्रणालीको सुदृढ समन्वय एवं आधुनिकीकरण
६. प्रतिफलमा आधारित प्रोत्साहन प्रणालीको अवलम्बन
७. गुणस्तर नियन्त्रण तथा खाद्य स्वच्छता अभिवृद्धि
८. वातावरण परिवर्तन अनुकुलीत कृषि प्रणाली अवलम्बन

१.५ परियोजनाका सम्भागहरुः

- साना व्यवसायिक कृषि उत्पादन केन्द्र (पकेट) विकास कार्यक्रम
- व्यवसायिक कृषि उत्पादन केन्द्र (ब्लक) विकास कार्यक्रम
- व्यवसायिक कृषि उत्पादन तथा प्रशोधन केन्द्र (जोन) विकास कार्यक्रम
- वृहत व्यवसायिक कृषि उत्पादन तथा औद्यागिक केन्द्र (सुपरजोन) विकास कार्यक्रम

१.६. परियोजना सम्भागहरुबिच अन्तरसम्बन्ध

यस परियोजनामा रहेका सम्भागहरुमा उत्पादन बृद्धि तर्फ पकेट इकाई, व्यवसायिक उत्पादनका लागि ब्लक इकाई, मूल्य अभिबृद्धि र बजारीकरणका संरचना सहितको उत्पादन क्षेत्रलाई जोन इकाई र कृषिजन्य उद्योग सहितको विशेष उत्पादन क्षेत्रलाई सुपरजोन इकाईको रुपमा रहेका छन् । बाली/वस्तु विशेषका पकेट तथा ब्लकहरुबाट उत्पादित उत्पादन सोही बाली/वस्तुका जोन/सुपरजोनमा रहने कृषि बजार एवं प्रशोधन उद्योगको लागि कृषि उपज तथा कच्चा पदार्थको रुपमा कार्य गर्ने तथा यसबाट बजारमुखि उत्पादन गर्न पकेट तथा ब्लकलाई प्रोत्साहन मिल्ने हुँदा दोहोरो अन्तरसम्बन्ध रहन्छ ।

यस परियोजनाका सम्भागहरुमा समावेश नभएका कृषकहरुले समेत यस्ता सम्भागहरुमा विकास भएका प्रविधिको अवलम्बन गरी लाभ लिन सक्नेछन तथा यस्ता कृषकहरुबाट अन्य कृषकहरुले तथा समग्र क्षेत्रले लाभ लिइ परियोजनाको spillover effect मार्फत आर्थिक समृद्धिको ढोका खुल्ने छ। परियोजनाका बिभिन्न सम्भागहरुबिचको कार्यमूलक अन्तरसम्बन्ध तल दिइएको छ ।

नेपाल सरकार
कृषि तथा पशुपंक्षी विकास मन्त्रालय
प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना
परियोजना कार्यान्वयन एकाइ
ओखलढुंगा
(कार्यक्षेत्र ओखलढुंगा र सोलुखुम्बु)

सुपरजोन

- औद्यौगिक कार्यः अन्तिम रुपमा उपभोग्य वस्तुको उत्पादन
- अनुसन्धान कार्यः नव प्रवर्द्धन तथा अनुसन्धान
- शैक्षिक कार्यः मानव संशाधन विकास
- वजारीकरण कार्यः प्रशोधित उपजको बजारीकरण
- नियामक कार्यः गुणस्तर नियन्त्रण र अनुसन्धान

जोन

- बजारीकरण कार्यः कृषि उद्योगजन्य उद्योगका लागि आवश्यक कच्चा पदार्थको बजारीकरण
- प्रशोधन कार्यः उद्योग संचालनका लागि आवश्यक कच्चा पदार्थ उत्पादनका लागि प्रथमिक प्रशोधन
- भण्डारण कार्यः संकलन
- श्रोत केन्द्र विकास कार्यः उत्पादन सामग्री उत्पादन

ब्लक

- उद्यम विकास कार्यः फर्म रजिष्ट्रेशन तथा कृषि व्यवसाय विकास
- वृद्धि प्रबर्द्धन कार्यः उत्पादकत्व अभिवृद्धि
- मानव श्रोत साधन व्यवस्थापन कार्यः कृषि उद्यम विकास
- प्रदर्शन तथा प्रविधि हस्तान्तरण कार्यः सहभागितात्मक व्यवसायिक उत्पादन प्रदर्शन

पकेट

- उत्पादन कार्यः कृषि वस्तुहरुको प्राथमिक उत्पादन
- प्रविधि प्रसार कार्यः नविनतम कृषि प्रविधिको प्रसार

१.७ परियोजना दस्तावेजमा व्यवसायिक कृषि उत्पादन तथा प्रशोधन केन्द्र (जोन) विकास कार्यक्रम

राष्ट्रिय प्राथमिकता र स्थानिय सभ्यताका आधारमा तोकिएको पूर्वाधार हरु भएको र तोकिएको बाली / वस्तुमा न्यूनतम ५०० हेक्टरमा संञ्चालन भएको व्यवसायिक कृषि उत्पादन तथा प्रशोधन केन्द्रका रुपमा जोनहरु रहेछन् । कृषि क्षेत्रको आधुनिकरणमा योगदान पुर्याउने गरी जोनमा समावेस गरिएका बाली / वस्तुको उत्पादन तथा उत्पादकत्व वृद्दि गर्नु , जोन क्षेत्रमा कृषि यान्त्रिकरण , कृषि पूर्वाधार विकास एवंम व्यावसायिकरण प्रर्वधन तथा प्रारम्भिक प्रशोधन केन्द्रहरुको स्थापना मार्फत कृषि आधुनिकीकरणको आधारशिल तयार गर्ने जस्ता व्यवसायिक कृषि उत्पादन तथा प्रशोधन केन्द्र (जोन) विकास कार्यक्रम संञ्चालनका उदेश्यहरु रहने छन् ।

परियोजना अवधिमा सम्भाव्यताका आधारमा जोनहरुको संख्या न्यूनतम ३०० पुर्याइनेछ ।सम्बन्धित संञ्चालक समितिको सहमति तथा सम्बन्धित परियोजना कार्यन्वयन ईकाइको सिफारिशमा परियोजना व्यवस्थापन इकाइले आपसका जोडिएका क्षेत्रहरु समेटि जोन क्षेत्र विस्तार गर्न सक्नेछ । यस कार्यक्रमबाट व्यबसायिक कृषक समुहहरु तथा सहकारीहरु,जलउपभोक्ता समितिहरु, निजी कृषि उद्यमी तथा व्यबसायीहरु (कानुन बमोजिम दर्ता भएका कम्पनीहरु) लाभान्वित हुनेछन् ।

जोन क्षेत्रमा रासायनिक तथा प्राङ्गरिक मल , उन्नत तथा हाइब्रिड बिउ बिजन, रसायनिक एवं जैविक विषादिहरु लगायतका उत्पादन सामग्रीहरुमा तोकिएको बमोजिम अनुदान सहयोग उपलब्ध गराइने छ । जोनमा सम्वन्धित बाली / वस्तुमा सहभागीतात्मक व्यबसायिक उत्पादन प्रविधि प्रर्दशन संचालन गरिने छ भने उत्पादन प्रविधि , बजारीकरण, मूल्य श्रृङखला विकास लगायतका विविध पक्षहरु समेटिने गरी स्थलगत तालिम कार्यक्रम संचालन गरिने छ । यान्त्रिकरण प्रर्वधनका लागी उत्पादन देखी बजारीकरण सम्म आबश्यक पर्ने सबै प्रकारका मेशीनरी औजार उपकरणको सेट सहितको सेवा उपलब्ध गराउन Custom Hiring Centre स्थापनाका लागी पुँजीगत अनुदान उपलब्ध गराइने छ । त्यस्तै,व्यवसायीकरणका लागी प्राथमिक प्रशोधन केन्द्र ,गोदाम घर , ग्रेडिङ लगायतका उत्पदानोपरान्त आवश्यक पुर्वाधारहरु रहेको एक पोष्ट हार्भेप्ट सेन्टर निर्माण गरिने छ । पुर्वाधार विकास सहयोग तर्फ लिफ्ट सिंचाई डिप तथा स्यालो टुबवेलजडान, सिंचाई कुलो मर्मत तथा सुधार, आबश्यक कृषि पुर्वाधारहरु (community seed banks, processing, grading and packaging units, marketing infrastructures, CAESC Infrastructures\Laboratories) लगायतमा सहयोग पुर्याइने छ । साथै प्राङ्गारीक मल कारखाना, टिस्युकल्चर ल्याव , हाइटेक नर्सरी लगायतका पुर्वाधार निर्माणमा सहयोग पुर्याइने छ ।

१.८ जोन सम्भागको मुख्य विशेषताहरु

विशेषताहरु	जोन
बालीको क्षेत्रफल हे.	कम्तिमा ५००
कार्यमूलक सम्बन्ध	कृषि उपज उत्पादन, प्रविधि विस्तार र प्राथमिक प्रशोधन
लाभान्वित बर्ग	कृषक समुह, व्यवसायिक कृषक सहकारी, जल उपभोक्ता समितिहरु, कृषि उद्यमी, ।
लाभान्बित हुनसक्ने वर्गहरु	आसपासका अन्य २०० जना
कार्यक्रमको प्रकार	वीउ, विरुवा, माछा, भुरा, मल तथा विषादी, यान्त्रीकरण, सिचाइ, सडक, विद्युत, सरकारी सहयोग, ऋण,बाली सुरक्षण नीति, सहजीकरण र क्षमता विकास
निर्माण प्रकृया	जिल्लाबाट भौगोलिक सम्भाव्यताका रुपमा पहिचान भइ आएका बालीहरुको पहिलो वर्षको लागि जम्मा ३० वटा र आयोजना अवधिमा सम्भाव्यताका
संचालन प्रकृया	जोन व्यवस्थापन समितिबाट
कार्यान्वयन इकाइ	जोन कार्यान्वयन इकाइ

१.९ कृषि विकास रणनीति र प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना बिच अन्तरसम्बन्ध

नेपालको कृषि क्षेत्रलाई मार्गनिर्देश गरी बलियो कृषि अर्थतन्त्र तथा रोजगारी सृजना, श्रमिक र जमिनको उत्पादकत्व बृद्धि, ग्रामिण विकास, व्यापमर सन्तुलन, जलवायु परिवर्तन, उत्पादन, वितरण तथा प्रशोधन जस्ता कृषिक्षेत्रभित्रकमा जटिलताहरुको सम्बोधनबाट नेपालको कृषिक्षेत्रलाई आत्मनिर्भर, प्रतिस्पर्धी, समावेसी, दीगोपन तथा खाद्य तथा पोषण सुरक्षाको परिकल्पना कृषि विकास रणनीतिले गरेको छ। यी परिकल्पनालाई मूर्त रुप दिन एडीएसले चार रणनीतिक सम्भागहरु सुशासन, उत्पादकत्व, नाफामुलक व्यवसायीकरण र प्रतिस्पर्धी क्षमतामा बृद्धि मार्फत आधार कार्यक्रम, खास महत्वका कार्यक्रम, र अन्य कार्यक्रमहरु मृफत कार्यान्वयन गरिने तय गरिएको छ ।खास महत्वका कार्यक्रम अन्तर्गत खाद्य तथा पोषण सुरक्षा कार्यक्रम, विकेन्द्रित विज्ञान, प्रविधि र शिक्षा कार्यक्रम, मूल्य श्रृङ्खा विकास कार्यक्रम र नव प्रवर्तनकारी तथा कृषि उद्यम कार्यक्रम गरी चारवटा कार्यक्रम रहेका छन् । कृषि विकास रणनीतिको रणनीतिक उद्देश्य हासिल गर्न कृषि मूल्य श्रृङ्खलाका विवध अवयवहरुको उचित संयोजन मार्फत कृषि क्षेत्रलाई प्रत्यक्ष उद्योगसंग आवद्ध गराइ कृषिको औद्योगिकरण तथा व्यवसायीकरण गर्न सहयीगी निकायका रुपमा प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजनाको विकास गरिएको छ । एडीएस मा परिकल्पीत कार्यक्रमहरु प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजनाले आत्मसात गरेको छ जुन यस प्रकार रहेको छ ।

१. खाद्य तथा पोषण सुरक्षा कार्यक्रमः पकेट, ब्लक, जोन र सुपरजोनहरुमा कृषिजन्य उत्पादन बृद्धिका कार्यक्रम सन्चालनबाट खाद्य तथा पोषण सुरक्षा सुनिश्चित पार्ने ।
२. विकेन्द्रित विज्ञान, प्रविधि र शिक्षा कार्यक्रमःकृषिस्नातकहरुलाई ईन्टर्नकोरुपमा सेवा प्रदान गर्ने व्यवस्था गरि कृषि शिक्षालाई प्रत्यक्ष रुपमा कृषिप्रसारसँग जोडीएको ।

३. मूल्य श्रृङ्खा विकास कार्यक्रम:परियोजनावाट पकेट, ब्लक, जोन र सपु रजोनहरुको स्थापनाबाट कृषि उपजका मूल्य श्रृङ्खा विकासगरीएको,कृषि उद्योगहरुको स्थापना, आवश्यकता अनुसार बालीहरुको मूल्य श्रृंखला विकास, स्थानीय बालीहरुको पकेट स्थापना र मूल्यश्रृंखला ।

४. नव प्रवर्तनकारी तथा कृषि उद्यम कार्यक्रमः व्यवसाय विकास सेवा केन्द्रहरुको स्थापना, साना तथा मझौला व्यवसायहरुको स्थापना, लक्षित वर्गको लागि अनुदान, नया प्रविधिकोआयात ।

५. विकेन्द्रित शिक्षा, विज्ञान प्रविधि तथा प्रसार कार्यक्रमःब्लक, जोन र सुपर जोनहरुमा कृषि शिक्षा, प्रसार तथा अनुसन्धान इकाईहरुको स्थापना तथा सञ्चालन।

१.१० पन्ध्रौं योजना र परियोजना

कृषि विकास रणनीतिको सहयोगी परियोजनाको रुपमा कार्यान्वयनमा रहेको यस परियोजनाले कृषि, पशुपन्छी तथा मत्स्यजन्य उत्पादनको व्यवसायीकरण,यान्त्रिकीकरण र विविधीकरणगरी यस क्षेत्रलाई प्रतिस्पर्धी बनाउन जोड दिएको छ। परियोजनाका चार सम्भागहरु पकेट, ब्लक, जोन र सुपरजोनको माध्यमबाट कृषि उत्पादन र उत्पादकत्वमा वृद्धि गरी देशलाई विभिन्न बाली, वस्तुहरुमा आत्मनिर्भरता तर्फ उन्मुख गराउन यस परियोजनाले सहयोग गर्नेछ। पन्ध्रौं योजनाले यस परियोजनालाई कृषि क्षेत्रको रुपान्तरणकारी आयोजनाको रुपमा पहिचान गरेको छ।

२. परियोजना कार्यान्वयन एकाइ ओखलढुंङ्गा

२.१ परिचय

"व्यवसायिक कृषि उत्पादन तथा प्रशोधन केन्द्र (जोन) विकास कार्यक्रम सन्चालन कार्यविधि-२०७३" अनुसार राष्ट्रिय प्राथमिकता र स्थानिय सम्भाव्यतका आधारमा सडक, सिंचाइ, विद्युत को पहुँच भएको वा हुन सक्ने, वित्तीय संस्थाहरुको पहुँच र बजारको उपलब्धता भएको तथा तोकिएको क्षेत्रफल चाक्लाबन्दी भएको र तोकीएको बालीमा न्यूनतम ५०० हे मा सञ्चालन भएको व्यवसायिक कृषि उत्पादन तथा प्रशोधन केन्द्र लाइ जोन भनिन्छ । आ.व. २०७४/७५ सालबाट सोलुखुम्बु जिल्लामा सुन्तला जोन कार्यक्रम सञ्चालनमा आएपश्चात आ.व. २०७५/७६ मा अदुवा वेसार जोन आलु जोन संचालन हुदै आएको र आ.व. २०७७/७८ मा सोलुखुम्बु जिल्लामा गाभेपछि हाल यस परियोजना कार्यान्वयन एकाइ बाट काम कार्वाहि हेर्ने गरि परियोजना कार्यान्वयन एकाई ओखलढुंगामा आलु र बाख्रा जोन त्यसैगरी जोन प्राविधिक एकाई सोलुखुम्बुमा किवि/अदुवा/वेसार/स्याउ/ओखर जोन सञ्चालन हुदै आएको छ ।विभिन्न जोन क्षेत्रमा कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने प्रशासनिक इकाइलाई परियोना कार्यन्वयन इकाइ भनिन्छ ।प्रत्येक जोन क्षेत्रमा सूचिकृत कृषक समूह, कृषि सहकारी, कृषि उद्यमीहरुबाट छानिएका व्यक्तिको प्रतिनिधित्वबाट ३३ प्रतिशत महिला सहितको ९ सदस्यीय जोन सञ्चालक समिति गठन हुन्छ ।

२.२ कृषकहरुको आयस्तर अभिबृद्धि गर्न जोन कार्यक्रमकाका उद्देश्यहरु

- जोनमा समावेस विशिष्टिकृत बालीहरुको उत्पादन तथा उत्पादकत्व वृद्धि गर्ने ।
- जोन क्षेत्रमा कृषि यान्त्रीकरण,कृषि पूर्वाधार विकास एवं व्यवसायीकरण प्रबर्द्धन तथा प्रारम्भिक प्रशोधन केन्द्रहरुको स्थापनामार्फत कृषि आधुनिकीकरणको आधारशिला तयार गर्ने
- जोन तथा आसपासका क्षेत्रहरुमा रोजगारी श्रृजना गर्ने ।
- कृषि सहकारी/कृषक समूह/कृषि उद्यमीहरुको व्यवसायिक क्षमता अभिवृद्धि गरि बजारमुखि उत्पादनमा जोड दिने।
- कृषि आधुनिकीकरण मार्फत कृषिलाई सम्मानित पेशा बनाउदै आतमनिर्भर कृषि अर्थतन्त्रको आधारशिला निर्माण गर्ने ।

२.३. जोन कार्यालयबाट पाइने सेवा सुविधाहरुको विवरण

सि. नं	विवरण	सहजिकरण (Facilitation)
१	कृषि उत्पादन सामग्रीहरु स्रोत केन्द्र शांत केन्द्र(वीउ, वेर्ना, विरुवा, लगायत)	५० प्रतिशत
२	प्राविधिक सहयोग	१०० प्रतिशत
३	प्रयोगशाला सेवाहरु	८५ प्रतिशत
४	कृषि औजार तथा उपकरणहरु	५० प्रतिशत
५	साना सिंचाइ पूर्वाधारहरु	८५ प्रतिशत
६	उत्पादनोपरान्त तथा कृषि व्यवसाय सेवा पूर्वाधारहरु	८५ प्रतिशत

२.४ जोनहरुको संक्षिप्त परिचय

जोन/सुपरजोन	स्थापना वर्ष	परियोजनापूर्वको क्षेत्रफल(हे)	परियोजनापूर्व को उत्पादकत्व (मे.टन/हे)	जोन/सुपरजोन लेढाकेको २०७७/७८ सम्मको क्षेत्रफल(हे) वा पशुको हकमा संख्या	जोन/सुपरजोनको हालको उत्पादन(मे.टन)	हालको उत्पादकत्व (मे.टन/हे)	कमाण्डक्षेत्र (पालिकाको नाम, वडा आदि)	कैफियत
सुन्तला	२०७३/७४	८३	६.८४	४६२	१३४३	८.५	थुलुङ दुधकोसी गा.पा२, ३, ६, ७र८ माप्या दुधकोशी गा.पा ४ र ५	अनुसरण सोलुखुम्बु
अदुवा/बेसार	२०७५/७६	९८		२६०	५७२०	२२	थुलुङ दुधकोसी गा.पा १, २, ३, ४, ५ र ९ नेचासल्यान गा.पा र सोताङ्गगा.पाका सबै वडा	
किवी	२०७६/७७	७५		१६४	४० देखी ५०	७(५ वर्ष पुरानो बोट १२)	सोलु दुध कुण्ड न.पा, थुलुङ दुधकोसी गा.पा र नेचासल्यान गा.पाकासबै वडा	
स्याउ/ओखर	२०७८/७९			३३			सोलु दुधकुण्ड नगरपालिका वडा न ८ र ९, थुलुङ्ग दुधकोशी गाँउपालिकावडा न १, लिखुपिके गाँउपालिका वडा न १ र ३	सोलुखुम्बु
बाखा	२०७८/७९	३७५६		१०८०४			मानेभन्जायङ्ग गाँउपालिका वडा न २, ३, ५, ६, ७, ८ र ९ , सुनकोशी गाँउपालिका बाट वडा न १, २, ३ र ४,चम्पादेवी गाउँपालिका वडा.नं.१ र २	ओखलढुङ्गा

आलु	२०७४/७५	७९१		११९८	२७०२१	२१	सिद्धिचरण न.पा. वडा नं. ५, ६, ७ मोलुङ गा.पा. वडा नं. ६, ७, ८ खिजीदेम्बा गा. पा.वडा नं. ६, ७, ८, ९ र चिशंखुगढी गा पा ७	

२.५ आ.व.०८०/०८१ सम्म सुचिकृत लाभग्राहीहरुको विवरण

आ.व.२०८०/०८१ सम्म सुचिकृत लाभग्राहीहरुको विवरण

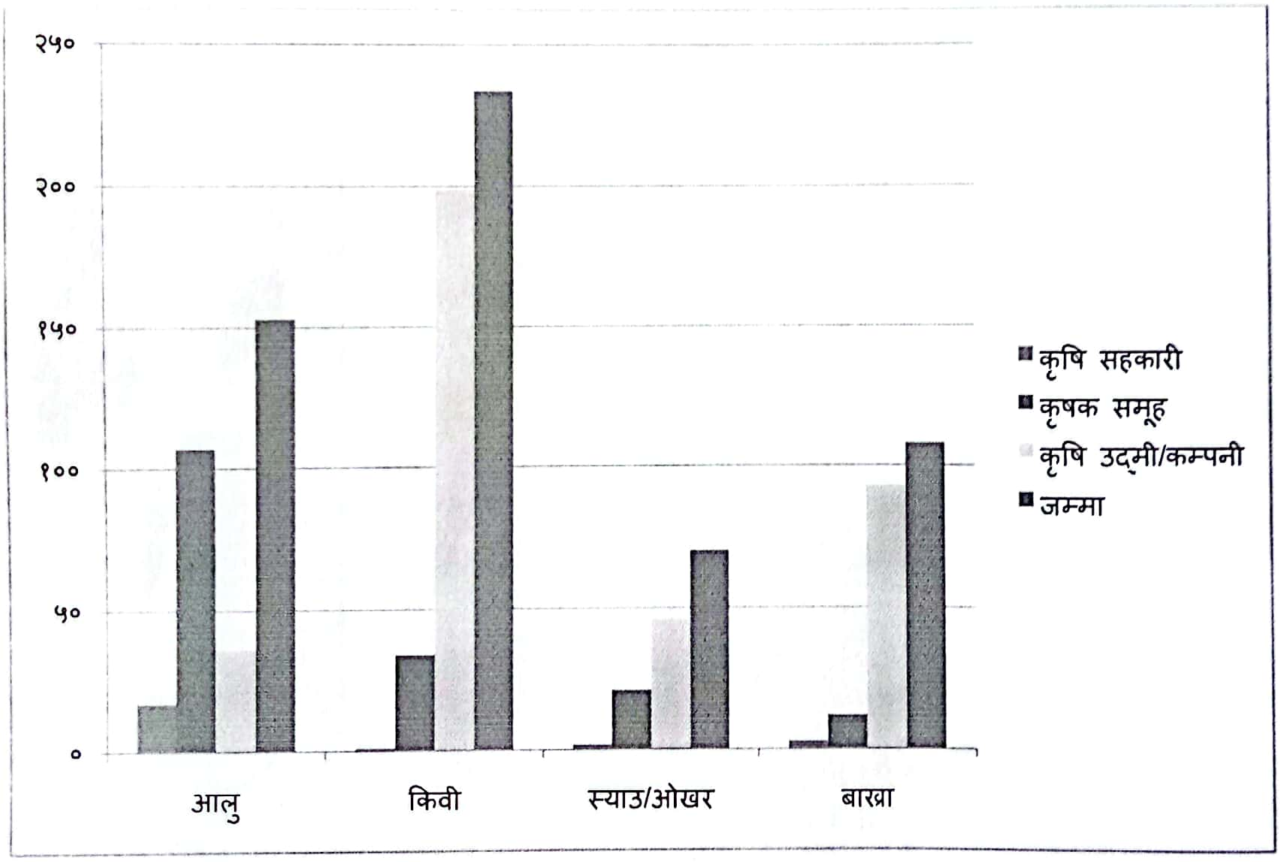

२.६ परियोजना कार्यान्वयन इकाइको दरबन्दि विवरण

परियोजना कार्यान्वयन एकाइ, ओखलढुंगा		
वरिष्ठ कृषि अधिकृत रा.प.द्वी (प्रा.) कृषि सेवा-१		
प्राविधिक एकाइ सोलुखुम्बु	प्रविधि विस्तार शाखा ओखलढुङ्गा	आर्थिक प्रशासन शाखा
कृषि अधिकृत(रा.प.तृ. प्रा.) कृषि सेवा-१	कृषि अधिकृत(रा.प.तृ. प्रा.) कृषि सेवा-१	लेखापाल (रा.प.अनं. प्र.)-१
नायब प्राविधिक सहायक (रा.प.अनं द्वी)-६	पशु विकास अधिकृत(रा.प.तृ. प्रा.) कृषि सेवा-१ करार	नायब सुब्बा (रा.प.अनं.प्र.)-१ हलुका सवारी चालक-१ करार
कार्यालय सहयोगी सेवा करार- १	नायब प्राविधिक सहायक (रा.प.अनं द्वी)-४	कार्यालय सहयोगी – ३ सेवा करार

२.७. हाल कार्यरत कर्मचारीहरुको विवरण

क्र.सं.	कर्मचारीको नाम	पद	स्थानीय ठेगाना	शैक्षिक योग्यता
१	डा.हेमचन्द्र कुमार जैसवार	नि. बरिष्ठ कृषि अधिकृत	कलैया-१७, बारा	BVSc&AH
२	श्री राजेन्द्र राजभण्डारी	नायब सुब्बा	सिद्धिचरण न.पा.११	१०+२
३	श्री गोबिन्द बहादुर श्रेष्ठ	लेखापाल	रामप्रसाद राई गा.पा.४	१०+२
४	श्री सरिता दाहाल	ना.प्रा.स	सिद्धिचरण न.पा-४	१०+२ JT
५	श्री लीला कुमार श्रेष्ठ	ना.प्रा.स	चिसंखुगढी गा.पा-२	१०+२ JT
६	श्री संजय बस्नेत	ना.प्रा.स	सोलु.दु.न.पा-११	१०+२ JT
७	श्री कविता मगर	ना.प्रा.स	सोलु दु.न.पा-११	१०+२ JT
८	श्री शोभा कुमारी मगर	ना.प्रा.स	सिद्धिचरण न.पा-१०	१०+२ JT
९	श्री सुनिता कार्की	ना.प.से.प्रा	मोलुङ्ग गा.पा-५	१०+२ JT
१०	श्री जनक तामाङ्ग	ह.स.चा	सिद्धिचरण न.पा-८	SLC
११	श्री मिन बहादुर बानिया	का.स	सिद्धिचरण न.पा-९	१०+२
१२	श्री मनोज खड्का	का.स	सोलु दु.न.पा.११	१०+२
१३	श्री सन्तोष नाछिरिङ्ग	का.स	सोताङ्ग गा.पा-५	SLC
१४	श्री कृष्ण बहादुर खत्री	का.स	सिद्धिचरण न.पा.११	SLC

३. चौथो त्रैमासिक तथा बार्षिक प्रगति विवरण

३.१ आ.व. २०८०/८१ को चौथो त्रैमासिक तथा बार्षिक प्रगति विवरण

भारित प्रगती

बजेट रु.हजारमा

कार्यक्रम/क्रियाकलापहरु	बार्षिक लक्ष्य			चौथो त्रैमासिक लक्ष्य			चौथो त्रैमासिक	बार्षिक
	परिमाण	भार	बजेट	परिमाण	भार	बजेट	भारित प्रगति प्रतिशत	भारित प्रगति प्रतिशत
पूँजीगत तर्फ	१२	५.४६	२४००	६	२.७३	१२००	१००	१००
चालु तर्फ	३९५४.५	९४.५४	४१५३३	११७५.५	३३.८५	१४८७१	९८	८१
जम्मा	३९६६.५	१००	४३९३३	११८१.५	३६.५८	१६०७१	९८	८३.५५

वित्तिय प्रगति विवरण

बजेट रु.हजारमा

कार्यक्रम/क्रियाकलापहरु	चौथो त्रैमासिक विनियोजन	चौथो त्रैमासिक खर्च	वित्तिय प्रगति प्रतिशत
पूँजीगत तर्फ	१२००	१९८४.४	१६५.३६
चालु तर्फ	१४८७१	१७५९४	११८.३
जम्मा	१६०७१	१९५७८.४	१२१.८२

बार्षिक अवधिको वित्तिय प्रगति विवरण

बजेट रु.हजारमा

कार्यक्रम/क्रियाकलापहरु	बार्षिक विनियोजन	बार्षिक खर्च	वित्तिय प्रगति प्रतिशत
पूँजीगत तर्फ	२४००	२२५५	९३.९५
चालु तर्फ	४१५३४	३०७९२	७४.१३
जम्मा	४३९३४	३३०४७	७५.२१

३.२ आ.व. २०८०।८१ को बैशाख देखि असार महिना सम्म सम्पन्न भएको मुख्य मुख्य कार्यक्रमहरू

क स.	बजेट उ.शिर्षकन.	बैशाख देखि असार महिना/बार्षिक अवधिमा सम्पन्न मुख्य मुख्य कार्यक्रमहरु	सम्पन्न भएका कार्यक्रमको मूख्य मूख्य उपलव्धीहरु	कैफियत
१	३१२००१०६	जंगली जनावरको क्षती न्यूनिकरण गर्न घेराबार कार्यक्रम सम्पन्न	यस परियोजनाको कार्य क्षेत्रभर ८५% अनुदानमा करिब १२ हेक्टरमा घेराबार कार्यक्रम सम्पन्न भएको ।	
		जिल्ला स्तर उन्नत प्रविधि/प्राथामिक प्रशोधन/पोष्ट हार्भेष्ट व्यवस्थापन /कृषि यान्त्रिकरण कृषक तालिम सम्पन्न	३ वटा जिल्ला स्तरीय तालिम मार्फत ५७ जना कृषक लाभान्वित भएको ।	
		कृषकस्तरमा बाली तथा पशुपंक्षी विमा सम्बन्धी अन्तरक्रिया तथा प्रचारप्रसार कार्यक्रम सम्पन्न	बिमा सम्बन्धी प्रचारप्रसार कार्यक्रम सोलु र ओखलढुंगा २ जिल्लामा संचालन गरी ५५ जना कृषक लाभान्वित भएको ।	
		प्याकेजिङ्ग,लेबलिङ्ग तथा पोष्टहार्भेष्ट क्षती न्युनिकरण कार्यक्रम सम्पन्न	यस परियोजनाको कार्यक्षेत्रभर ८५% अनुदानमा प्याकेजिङ्ग लेबलिङ्ग कार्यक्रम अन्तर्गत ३ वटा कुल बुट,डिजिटल तराजु वितरण-४ वटा बोरा सिलाउने मेशिन-१ वटा, साइलेज ब्याग -६०० पिस वितरण कार्यक्रम सम्पन्न भएको ।	
		गत बर्ष रोपिएका किवीहरुमा थाक्रा व्यवस्थापन कार्यक्रम सम्पन्न	किवी जोन अन्तर्गत ५०% अनुदानमा सूचिकृत कृषक हरुलाई ६ हेक्टरमा थाक्रा व्यवस्थापन कार्यक्रम सम्पन्न भएको ।	
		उच्च घनत्वमा स्याउमा ट्रेलिसिङ्गा अनुदान कार्यक्रम सम्पन्न ।	स्याउ जोन अन्तर्गत ८५% अनुदानमा सुचिकृत कृषकहरुलाई १ हेक्टरमा ट्रेलिसिङ्ग वितरण कार्यक्रम सम्पन्न भएको ।	
		जोन/सुपरजोन क्षेत्रमा कषि यान्त्रिकरण सहयोग कार्यक्रम सम्पन्न ।	यस परियोजनाको कार्यक्षेत्रभर ५०% अनुदानमा ५५ वटा कृषक समूह/सहकारी/फार्महरुलाई मिनिटिलर, कम्बाइन मिल,चाप कटर, ब्रस कटर आदी यन्त्र उपकरणहरु वितरण गर्ने कार्यक्रम सम्पन्न भएको ।	
		सिंचाई पूर्वाधार निर्माण तथा मर्मत सम्भार कार्यक्रम सम्पन्न ।	यस परियोजनाको कार्यक्षेत्रभर ८५% अनुदानमा १५ वटा सिंचाई मार्फत ४१ हेक्टरमा सिंचाई सुविधा पुरेगेको ।	
		चक्लाबन्दीमा आधारित खेति मार्फत उत्पादन बृद्धिका लागि सहयोग /यन्त्र मैत्री गह्रा सुधार कार्यक्रम सम्पन्न ।	५०% अनुदानमा स्याउ/ओखर र किवी जोन अन्तर्गत कफि र ओखरमा मा ५/५ हेक्टरमा चक्लाबन्दी खेती भएको ।	

		बाखा जोनमा नश्ल वितरण कार्यक्रम सम्पन्न ।	यस परियोजनाको आ.व.२०८०/८१ को बार्षिक स्वीकृत कार्यक्रम अनुसार ५०%अनुदानमा बाखा जोनमा १२ वटा बोयर बोका वितरण गरी भुक्तानी काम सम्पन्न ।	
		आलु भण्डारण घर निर्माण सहयोग कार्यक्रम सम्पन्न ।	यस परियोजनाको आ.व.२०८०/८१ को बार्षिक स्वीकृत कार्यक्रम अनुसार ८५% अनुदानमा आलु जोनमा १० टन आलु अट्ने १ वटा भण्डारण घर निर्माण कार्य सम्पन्न भएको	
		बगैचा सुदृढिकरण कार्यक्रम (सुष्मतत्व, निलोतुथो,चुना)	यस परियोजनाको आ.व.२०८०/८१ को बार्षिक स्वीकृत कार्यक्रम अनुसार ८५% अनुदानमा सुष्मतत्व, निलोतुथो,चुना) १० हेक्टर किवी बगैचा सुधार भएको ।	
		बाखालाई खोप लगाउने कार्यक्रम सम्पन्न ।	यस परियोजनाको आ.व.२०८०/८१ को बार्षिक स्वीकृत कार्यक्रम अनुसार बाखा जोनमा १०,००० डोज खोप लगाउने काम सम्पन्न भएको ।	
		पशु स्वास्थ्य शिविर संचालन कार्यक्रम सम्पन्न ।	यस परियोजनाको आ.व.२०८०/८१ को बार्षिक स्वीकृत कार्यक्रम अनुसार बाखा जोनमा ३ ठाउँमा शिविर कार्यक्रम सम्पन्न भएको ।	
		उन्नत प्रविधिको बाखा खोर निर्माणका लागि अनुदान कार्यक्रम सम्पन्न ।	यस परियोजनाको आ.व.२०८०/८१ को बार्षिक स्वीकृत कार्यक्रम अनुसार ५०% अनुदानमा बाखा जोनमा १८ वटा खोर निर्माण कार्यक्रम सम्पन्न भएको ।	
		ओखरको उन्नत प्रविधि सहित क्षेत्र विस्तार कार्यक्रम सम्पन्न ।	यस परियोजनाको आ.व.२०८०/८१ को बार्षिक स्वीकृत कार्यक्रम अनुसार ५०% अनुदानमा ३ हेक्टरमा ओखर बिरुवा वितरण कार्यक्रम सम्पन्न भएको ।	

३.२ आ.व.२०८०/८१ को बैशाख देखि असार महिना सम्ममा लाभान्वित जनसंख्या

परियोजना कार्यान्वयन एकाइ ओखलढुंगा	जोन सुपरजोनको नाम	जोन सुपरजोनले ढाकेको क्षेत्रफल हे.	समूह/सहकारी/फार्म	महिला	पुरुष	जम्मा	दलित	जनजाती	अन्य	युवा	जम्मा
	आलु	१९१८	१९	५३	४०	९३	७	१७	८	६१	३२
	बाख्रा	१०८०४	६५	९८	११४	२१२	५	५७	१४	१३६	७६
	किवि	१३९	६३	३०	६९	९९	७	२३	१३	५६	४३
	स्याउ/ओखर	१५	१९	३३	४०	७३	२	२०	४	४७	२६
जम्मा			१६६	४७७	२६३	४१४	२१	११७	३९	३००	१७७

४. सूचना अधिकारी र प्रमुखको नाम र पद

क. कार्यालय प्रमुख डा. हेमचन्द्र कुमार जैसवार

ख. सूचना अधिकारी श्री सरिता दाहाल

५. कार्यालय सम्बन्धी सुचना सम्प्रेशण

यस कार्यालयको कार्यक्रम सम्बन्धी सूचना यस कृषक प्रतिनिधिहरूलाई BULK SMS वाट जानकारी गराइएको छ।

यसका साथै कार्यालयको वेबसाइटhttps://piuokhaldhunga.pmamp.gov.np/राष्ट्रिय दैनिक, स्थानीय एफ.एमहरु ,कार्यालयको फेसबुकअकाउन्टhttps://www.facebook.com/profile.php?id=१०००७३५२११८७७१६ कार्यालयको सूचना पाटीतथाजिल्ला स्थित सबै स्थानीय तहको Email ID मार्फत सूचनाहरू पठाएर सूचित गरिने गरिएको छ ।

६. सेवा प्रदान गर्ने निकायको शाखा र जिम्मेवार अधिकारी सम्बन्धित शाखा प्रमुख

सि.नं	शाखा	कर्मचारीको नाम	पद	कैफियत
१	प्राविधिक एकाइ सोलुखुम्बु			
		शोभा कुमारी मगर	ना.प्र.स	किवि जोन
		संजय बस्नेत	ना.प्रा.स	
		कविता मगर	ना.प्रा.स	स्याउ/ओखर जोन
१	प्राविधिक शाखा ओखलढुङ्गा	श्री सुनिता कार्की	ना.प.से.प्रा	बाख्रा जोन
		श्री सरिता दाहाल	ना.प्रा.स	आलु जोन
		श्री लीला कुमार श्रेष्ठ	ना.प्रा.स	
२	प्रशासन शाखा	श्री राजेन्द्र राजभण्डारी	नायब सुब्बा	
३	आर्थिक प्रशासन शाखा	श्री गोविन्द बहादुर श्रेष्ठ	लेखापाल	

७.सेवा प्राप्त गर्न लाग्ने दस्तुर र अवधि

दश पेजसम्मको सूचना नि: शुल्क प्राप्त हुने र सो भन्दा माथि भएमा प्रति पेज रु ५।– दस्तुर लाग्ने, सूचनाको प्रकृति हेरी बढीमा १५ दिनसम्मको अवधि लाग्ने ।

८. निवेदन, उजुरी उपर निर्णय गर्ने प्रक्रिया र अधिकारी

निवेदन, उजुरी उपर निर्णय गर्ने प्रक्रिया

नागरिकले माग गरेको सूचना १५ दिन भित्र पनि सूचना अधिकारीले उपलब्ध नगराए नागरिक सूचना अधिकारी विरुद्ध उजुरी गर्न कार्यालय प्रमुख समक्ष जानुपर्नेछ । कार्यालय प्रमुख समक्ष उजुरी परेको ७ दिनभित्र कार्यालय प्रमुखले सूचना अधिकारी मार्फत वा आफैं नागरिकलाई सूचना उपलब्ध गराउनुपर्छ । ७ दिनभित्र कार्यालय प्रमुखले पनि नागरिकलाई सूचना उपलब्ध नगराए नागरिकले त्यसको ३५ दिनभित्र सूचना अधिकारी र कार्यालय प्रमुख विरुद्ध राष्ट्रि सूचना आयोगमा पुनरावेदन गर्न सक्नेछन् ।

९. सार्वजनिक निकायको वेवसाइटः

यस परियोजना कार्यान्वयन एकाइको वेबसाइट https://piuokhaldhunga.pmamp.gov.np/

प्रस्तुत विवरण कार्यालयको बेबसाइट https://piuokhaldhunga.pmamp.gov.np/ मा हेर्न सकिने छ ।

फोन नं ९८५२८४१७११, ९८५२८२८०३०, ०३७५२०७११

इमेल: **pmamp.piu.ok@gmail.com**